

„Праця“

Український просвітний тижневик
в Бразилії
виходить в Прудентополіс кожного
Четверга.

Передплата
в Бразилії:

Річно 8\$00), піврічно 5\$000.
Для Галичини річно 72 корон.
Для України 36 рублів.
Для Півн. Америки 2.50 дол.
Для Канади 2.50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

ПРАЦЯ

„PRACIA“

Jornal semanal para os
Ukrainos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від
стиха. Вільші по 200 рс. За вся-
кі оголошення платить ся згори.

PRACIA
Prudentopolis
Paraná — Brazil

ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“. — 3 Рус. пс. Маркияна Шашкевича.

Ми Українці до своєю
В нас є сила Козаків!

Одинока Українська Часопись у Бразилії.

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Справа Східної Галичини.

Справу Східної Галичини поставлено знову на денний порядок європейської політики. А саме на другому засіданню мирової конференції в Ризі поставив президент совітської мирової російської і української делегації Йоффе, як одну з умовин миру на Сході, визнання державної незалежності Східної Галичини. Це домагання опирає Йоффе на основі права на самоозначення народів, яке мається виконати виявленням волі народу через всенародне голосування (плебісцит) на демократичних засадах, це значить, що право голосування малоби ціле населення краю, без ріжниць кляс і народів. З огляду на трудности переведення плебісциту в тій цілі, що не припинювати цю справою заключення перемиря і мирових прелімінарів, заявила совітська делегація готовість установити певну провізорію в остаточному вирішенню цієї справи.

Так отже цілий схід Європи, а передовсім Росія і Україна заявили офіційно ясно і недвозначно за правом на самоозначення для Східної Галичини. При цьому український делегат на мирову конференцію Мануїльський підчеркнув в розмові з заграничними кореспондентами в Ризі, що справа Східної Галичини не є байдужою для України.

За правом на самоозначення Східної Галичини заявився також офіційно Захід Європи. Сталося це під час мирових переговорів у Парижі. Тоді капіталістичні дер-

жавні міжнародній конференції в 1919 р. В останньому часі Англійська Партія Праці поставила запитання до ППС., чи Польща має намір визнати цілковиту незалежність Східної Галичини в її етнографічних границях. Так отже опінія цілого Заходу, як капіталістичного, так і соціалістичного, заявила за правом самоозначення Східної Галичини.

Одним словом, світ признає право самоозначення Східної Галичини і домагається признання цього права також Польщею.

Коли тепер заключення миру на Сході мається вирішити добросусідські відносини між Польщею Україною і Росією, то муситься також остаточно і справедливо вирішити справу Східної Галичини і то без огляду на теперішні воєнні події.

Запереченням Польщею прав на самоозначення Східній Галичині, створилаби Польща великі трудности у свому внутрішньому життю.

Проти волі населення Східної Галичини, Польща ніколи не зможе задержати на сталю при собі Східної Галичини.

Що бачив премієр Вітос у Східній Галичині?

Як недавно тому кайзер Вільюс — відтак Карло цісар австрійський та цар Микола, об'їздили заняті собою землі, так тепер хлоп польський Віцко об'їзжає землю українську, тай пускає блахмана людям.

Ось варшавський „Monitor Polski“ приносить широкий звіт з подорожі польського премієра Вітоса

тоса за „Monitor-ом Polsk-им“ фактичний стан, в якому находиться під теперішню пору Східна Галичина.

„Monitor Polski“ пише:

„На широких просторах, які відвідав премієр, знати в цілій повні сліди європейської війни. Цвітучі перед війною міста як Броди і Тернопіль, представляють сьогодні картину страшного знищення. Дому в руїнах, тільки денеде видно якийсь оставшийся дім. Місто Зборів се справді другі Помпеї. Тербовля не виглядає тепер напевно гірне, як після турецького наїзду. Половина міста в румовищі. В Станиславові середмістя представляє одно велике румовище. Другі міста і місточка в цих околицях виглядають так само. Деякі щезли, можна сказати з лиця землі. Залізничні двірці переважно понищені. Нечисельні, але на велику скалю уряджені млини, одинокі майже промислові заклади на цій незвичайно урожайній землі, в руїні. Відбудови нігде навіть не розпочато бо не було коли: після світової війни прийшла війна з Українцями, опісля большевицький наїзд, не було отже часу. Населення мешкає в землянках, ліпанках і колибах. Воєнне знищення сіє на кождому кроці понурим страхіттям. В наслідок знищення будинків завармерло майже цілком шкільництво; уряди містяться в справдішних закамарках, урядовці приневолені часто обходитися без найпримітивніших річей... В цих повітах майже цілком нема коней“.

„Наслідки останнього большевицького наїзду є дійсно переражаючі. Большевики забрали населенню

мешканець мусів віддати їм мило, сірники, тютюн“.

Премієр Вітос в чорних красках малює картини в цих околицях, де стояло військо Петлюри.

„Monitor Polski“ ось що пише:

„В повітах положених далі на полудне, стрінула населення „неподівана“ язва. Почавши на Тербовлі а скінчивши на Городенці і Станиславові, всюду розглягалася скарга на надужиття і насилля, яких на жаль допускалася українська армія“.

Премієр Вітос сповіщає, що Українці й Поляки в названих повітах згідно ствердили, що ніяка окупація, з поміж тих багатьох, які вони пережили не була так страшною як окупація петлюрівців, які населення Покуття і сусідних повітів довели до крайної нужди.

Видавши такий засуд на союзника, завдяки якому большевики не заняли цілої Галичини, премієр Вітос з великою похвалою говорить про польських кольтоністів, які не стратили гарту і надії на ліпшу будучину. Стоять вони на цій землі, де „Пан Бог їх веслупіл“ неврушені, незігнені сторожі „польської“ землі. Премієр Вітос всюди приймав польських хлопів на особні послуханнях, виказав їм признання і подяку за витривалість і приобіцяв можливу поміч.

В дальшому звіті представляє премієр Вітос, як його прийняло українське населення. У звіті підноситься, що в Бродах якийсь представник „Русинів“ промовив до нього на польській мові і просив уряд о поміч в апровізації під кождим оглядом і уможливлення доконання посівів. В Золочеві о. Постригач, учитель Семчишин і адво-

значить, що право Польщі на територію, що належала до Галичини, мало бути ціле населення краю, без різниці кляс і народів. З огляду на труднощі переведення плебісциту в тій цілі, що не припинювати цю справу закінчення перемиря і мирових прелімінарів, заявила совітська делегація готовність установити певну провізорию в остаточному вирішенню цієї справи.

Так отже цілий схід Європи, а передовсім Росія і Україна заявили офіційно ясно і недвозначно за правом на самоозначення для Східної Галичини. При цьому український делегат на мирову конференцію Мануїльський підчеркнув в розмові з заграничними кореспондентами в Ризі, що справа Східної Галичини не є байдужою для України.

За правом на самоозначення Східної Галичини заявився також офіційно Захід Європи. Сталося це під час мирових переговорів у Парижі. Тоді капіталістичні держави коаліції дали Польщі мандат провізоричної адміністрації а про остаточну її судьбу мала вирішити обявлена воля її населення.

Також міжнародний пролетаріат цілого світу заявився за правом на самоозначення для Східної Галичини. Сталося це на люцернсь-

вирішити справу Східної Галичини і то без огляду на теперішні воєнні події.

Запереченням Польшею прав на самоозначення Східній Галичині, створилаби Польща великі труднощі у свому внутрішньому життю.

Проти волі населення Східної Галичини, Польща ніколи не зможе задержати на стало при собі Східної Галичини.

Що бачив прем'єр Вітос у Східній Галичині?

Як недавно тому кайзер Вілюсь — відтак Карло цесар австрійський та цар Микола, об'їзджали заняті собою землі, так тепер хлоп польський Віцко об'їзджає землю українську, тай пускає блахмана людам.

Ось варшавський „Monitor Polski“ приносить широкий звіт з подорожі польського прем'єра Вітоса по Східній Галичині. Поминаючи всякі суб'єктивні погляди польського прем'єра про політичний стан Східної Галичини і неточности, випливаючі з незнання відносин у цьому краю, як н. пр. неправдиве твердження, що Паневник був послом до галицького сойму, подаємо тут після реляцій прем'єра Ві-

лядають так само. Деякі щезли, можна сказати з лиця землі. Залізничні двірці переважно понищені. Нечисельні, але на велику скалю уряджені млини. Одинокі майже промислові заклади на цій незвичайно урожайній землі, в руїні. Відбудови нігде навіть не розпочато бо не було коли: після світової війни прийшла війна з Українцями, опісля большевицький наїзд, не було отже часу. Населення мешкає в землянках, ліпанках і колибах. Воєнне знищення сіє на кождому кроці понурим страхіттям. В наслідок знищення будинків замерло майже цілком шкільництво; уряди містяться в справдішних закамарках, урядовці приневолені часто обходитися без найпримітивніших річей... В цих повітах майже цілком нема коней“.

„Наслідки останнього большевицького наїзду є дійсно переражаючі. Большевики забрали населенню коні, вози, пашу викопали бараболі, понищили рільничі знаряди, яких і так небагато було, забрали чоботи і одіж, забрали, словом, все часто навіть життя. В гусятинському повіті вимолотили вони майже все збіже у селян і на фільварках. На Копичинці наклали 40 тисяч марок контрибуції, а надто кождий

повітів довели до крайної нужди. Видавши такий засуд на союзника, завдяки якому большевики не заняли цілої Галичини, прем'єр Вітос з великою похвалою говорить про польських кольтоністів, які не стратили гарту і наді на ліпшу будуччину, Стоять вони на цій землі, де „Пан Бог їх веслупіл“ неврушені, незігнені сторожі „польської“ землі. Прем'єр Вітос всюди приймав польських хлопів на особні послуханнях, виказав їм признання і подяку за витревалість і приобіцяв можливу поміч.

В дальшому звіті представляє прем'єр Вітос, як його прийняло українське населення. У звіті підноситься, що в Бродах якийсь представник „Русинів“ промовив до нього на польській мові і просив уряд о поміч в апровізації під кождим оглядом і уможливлення доконання посівів. В Золочеві о. Постригач, учитель Семчишин і адвокат Балтарович просили Вітоса за оглядне трактування цих Українців які служили большевикам, бо мусли служити та просили о уможливлення Українцям утвореня української школи.

В Чорткові звернулися до Вітоса українські залізничники, видалені зі служби з просьбою, прийати

М. Гоголь.

Тарас Бульба.

(ПОВІСТЬ).

28)

Закипіли козаки! Як схопились усі! Як розлютував ся курінний отаман Кукубенко, побачивши, що красної половини його куріня нема! Врізав ся з остатніми своїми незамайківцями в саму середину. З досади посік на капусту першого, що попав ся, багатьох їздців збив з коний, засягнувши списом і їздця і коня, прочистив дорогу до гармат і вже відбив одну гармату; а вже там, бачить, заходить ся уманський курінний отаман і Степан Гуска вже відбиває найбільшу гармату. Кинув він їм сю роботу й повернувся з своїми незамайківцями в другу ворожу гущу; і там де пройшли незамайківці, — там уже вулиця; де повернувся, друга там друга! Так і видко було, як танули ряди і мов снопи лягали Ляхи! А біля самих маж Вовтузенко, а спереду Черевиченко, а біля дальших маж Дехтиренко, а за ним курінний отаман Вертихвіст. Двох шляхтичів уже підняв на спису Дехтиренко, та натрапив нарешті на неподатливого третього. Вертихий і міцний був Лях, пишною зброєю озброєний і пів сотні самої челяди привів з собою. Помив він гаякко Дехтиренка, зва-

лив його на землю і вже, замахнувшись на него шаблею, закричав:

— Нема між вами, собаками, ні одного, щоб посмів стати проти мене!

— А отже є! — промовив, виступивши наперед, Мусій Шило.

Дужий був він козак, нераз отаманував на морі й багато натерпів ся всякої біди. Захопили їх були Турки коло самого Трапезунта і всіх забрали невольниками на галери, закували їм руки і ноги в залізні кайдани, не давали цілими тижнями пшона й напували гіркою водою морською. Все витерпіли бідні невольники, аби не зрадити віру Христову. Не витерпів отаман Мусій Шило, потоптав ногами святу віру, поганою чалмою обвив свою грішну голову й, зробившись довіреним паші, став ключником на кораблі і старшим над всіми невольниками. Дуже засумували через те бідні невольники, бо добре знали, що коли вже свій продасть віру і пристане до гнобителів, то тяжче й гіркіше бути під його рукою, як під усяким иншим нехристом. Так воно й сталося. Всіх закував Мусій Шило в нові кайдани, посадивши по три в ряд; прикрутив їм до білої кости тверді ужимки, всіх набив по потилиці, частуючи буханцями. І коли Турки, зрадли, що добули собі такого вірного слугу, почала бенкетувати й, зрадивши свій закон, усі понились, він приніс усі шістьдесят

чотири ключі, роздав невольникам, щоб відмикали себе, кидали кайдани в море та брали замість них шаблі й рубали Турків. Багато тоді набрали козаки злобичі й повернули ся з великою славою на Січ і довго кобзарі славили Мусія Шила. Вибравши його й кошовим, та був він якийсь чудний: иншого разу зробить таке діло, що й наймудрішому не придумати, а инюгді прямо дурів козак. Пронив він і прогуляв усе, у всіх задовжив ся на Січі, а в долатку прокрвав ся як вуличний злодюжка: в ночі забрав з чужого куріня всю козацьку зброю й заставив у шинкаря. За такий соромний учинок привязали його на майдані до стовпа і положили кнй, щоб кождий, від щирого серця, потягнув його по спині; але не нашлось ні одного такого на Запорожжі, щоб підняв єя нього кня, памятаючи колишні його заслуги. Такий був козак Мусій Шило.

— Отже є такі, що бють вас, собак! — промовив він і кинув ся на Ляха.

Тай рубались вони! І наплетники і нагрудники погнулись у обох. Розрубав на нім вражий Лях залізну сорочку й засягнув вістрем самого тіла; зачервоніла козацька сорочка. Але не позважав на те Шило й замахнувся всею жилавою рукою (тяжка була козацька рука!) і грикнув його по голові. Розлетілась мідяна шапка, захитав ся Лях і впав на землю,

а Шило почав рубати й хрестити заголомшеного. Не добивай, козаче, ворога, красше повернись назад! Не повернувся козак назад і тут такий один з челядників убитого загнав йому ножа в шию. Повернувся тогді Шило і вже засягнув би був смільчака, але він пронав у пороховім димі. З усіх боків піднялась тріскотня з самопалів. Похитнувся Шило і почув, що рана була смертельна. Упав він, ухопившись рукою за свою рану і промовив, звертаючись до товаришів:

— Прощайте, пани, брати, товариші! Нехай-же стоїть на вічні роки християнська земля наша і най буде вічна їй слава! І заплутив ослаблі свої очі, й полинула козацька душа з суворого тіла. А там уже виїздив Задорожний з своїми, ломив ворожі ряди Вертихвіст і виступав Балабан.

— А що, пани, — спитав Тарас, перекликнувшись з курінними — чи є ще порох у порохівницях? Не ослабла ще козацька сила? Ще не гнуть ся козаки?

— Є ще, батьку, порох у порохівницях, не ослабла ще козацька сила, ще не гнуть ся козаки!

І наперев страшенно козаки: зовсім помішали всі ряди. Низенький полковник ударив на збір і звелів викинути всім лисаних хоругв, щоб зібрати всіх, далеко розсипаних по всім полю. Всі Ляхи почали збігати ся під хоругви; але

їх до праці. В Городенці просили Вітоса Радуляк і Вересяк о зворот коштів, які зробили петлюрівці, о будову доріг і другі потреби. Якийсь війт Ілія Вахайлюк не ставив ніяких бажань, але закликав: „Нехай живе Вітос!“

В Коломиї прибула депутація під проводом бувшого посла Лаврука і просили Вітоса о запровінтування Гоцульщини, о орухомлення шкільництва і піднесення рільництва.

В Станиславові бувший посол до Союму Гурик перепросив преміера, що делегація явилася у нього в звичайній марній одежі, стверджуючи одначе, що других убрань у них нема. Гурик просив о будову доріг, бо край без доріг, це край без людей. В Станиславові прийняв Вітос на авдієнції єпископа Хомишина.

Взагалі все те, що бачив і чув преміер Вітос у Східній Галичині, представляє одну велику картину людської нужди і страшної біди, а декуди обяви рабської підлоти.

На це все мав преміер Вітос тільки самі приобіцянки і казав що в Польщі всі горожане мають рівні права і для всіх мусить бути справелливість.

Повертаючи зі своєї поїздки по Східній Галичині задержався преміер Вітос у Львові де в його честь видав бенкет президент міста Найман.

В бенкеті взяли участь між іншими; архієпископ Більчевскі, шеф французької місії полк. де Ранті, генераліція, князь Вітолд Чарторискі, представники влади і міської ради та ряд визначних обшарників. У відповідь на привітання Наймана виголосив преміер Вітос коротку промову, в якій з силою підчеркнув незломне становище польського уряду, що до удержання Східної Галичини при Польщі. Ця промова польського прем. становить ціль поїздки Вітоса до Східної Галичини. „Monitor Polski“ закінчив свій звіт цим, що зібрані на бенкеті у львівському магістраті польські достойники витали заяву Вітоса гучними оплесками.

Чого не бачив преміер Вітос у Східній Галичині?

Своєю поїздкою до українських Помпей Східної Галичини, польський преміер Вітос не тільки мав на цілі пізнати бажання винищених

з деякими Українцями, що якийсь війт крикнув „Нехай живе Вітос“, не понехав він висказати думку, що вже і Українці найшли дорогу на якій вони зможуть знайти забезпечення всіх своїх прав.

Багато бачив преміер Вітос на східно-галицькій землі: і голод, нужду, страшне знищення міст і сіл, зрівнання людських осель з землею і той страшний слід, який полишила світова війна на нашій землі. Чув він також неодноразово.

Чув голос розпуки, нещасного населення, до якого всі мають претенсії, всі бажують простягнути над ним своє державницьке рядно, одначе ніхто не думає прийти йому з помічю.

Все те бачив і чув преміер Вітос. Та ще не все він бачив! Не все він чув!

Якби був поговорив з тим війтом який кричав „Нехай живе Вітос!“ — то певно бувби довідався, що діється по наших громадах, що там знесено громадську автономію що понаставляно війтів, які з громадою не мають нічого спільного, яких ніхто не признає, бо вони дістали свої назначення не дорогою свобідного вибору, але на приказ адміністраційної влади.

Якби був поговорив з українськими мужиками, простою хлопською балачкою — адже він сам хлоп, — то неодноразово вони були би розказали. А неодноразово мають вони до розказання, неодноразово криють у своїй німій хлопській груді. Росказали би вони йому про неправні реквізіції і грабіжі, про те що останню корову неправно від них забрали, що їх косить сотками і цілими тисячами тиф, що їм грозить неминуча загибель, що зима за плечима, що за кілька днів мороз сціпить незорані і незасіяні поля.

Якби був поговорив зі справніжніми представниками українського громадянства, то вони йому розповіли би про плянову польонізацію, про тисячі службовиків, яким не дається змоги працювати,

про тисячі емігрантів, які розсипані по цілому світі і вже другий рік не можуть вертати до своєї рідні, про сотки замкнених українських шкіл, про безвихідне положення української молоді, якій не дозволяють продовжувати університетських студій ні тут в краю, ні за кордоном.

Всього того він не бачив і не чув

моволю деяких груп і організацій?

Чому?

Він бачив деяких Українців і говорив з ними.

Одні прийшли до нього спонукані крайною нуждою і розпукою а других стягнуто насильно для декорації.

Та справжнього українського голосу він не чув.

Його сильно оберігають, бо бояться, щоби він не сказав тої правди, яка може бути для декого неприємна.

Багато не бачив преміер Вітос!

А може не дали йому бачити!...

„Вперед“.

Рай під ляцькою владою.

Як ми вже доносили у „Праці“, дня 9. серпня доконано в Станиславові цілий ряд арештувань. Арештовано: Дмитра Загайкевича, залізничного урядника, Вол. Цегелевича, податк. урядн. Паньчака, студ. прав, Селянську, жінку пароха, Світну, учительку, обі з Вовчинця коло Станиславова, дальше Шнерха, кравця, Урівського, шевця і Несторяка слюсаря.

При арештуванні убито Несторяка.

Арештування переводив український старшина Ніколін в товаристві функціонера дефензиви при помочі вісьмох польських жандармів.

Причиною арештувань мав бути мнимий большевицький заговор. Як докладно й совісно ця справа була розсліджувана, свідчить факт, що по 11 днешньому задержанню в арешті звільнено арештованих, причому полковник Красовський, начальник української контррозвідки, перепросив всіх, зазначуючи, що арештантам сталася кривда і попросив щоби вони — „в ім'я любови до України пустили цей інцидент в непамять“...

Один з арештованих так описує ці події:

По виваженню фірти, почали жандарми бити кулаками у вікна і двері. На цей стук зірвалася вся родина на рівні ноги. По отворенню мною дверей почав один жандарм кричати: „Zbieraј sie pan!“ Ніхто з них не вилегітимувався і не показав наказу на арештування. Один жандарм на вид портрету Шевченка сказав іронічно: „Oho,

wulicy, каже: „Juzesmy uciekajacego podstrzelili; zaraz przyniosla“. По кількох мінутах привезено тяжко раненого Несторяка, який по одній хвилині помер.

Один жандарм, без найменшої причини, з цілої сили ударив Шнерха чотири рази в лице.

Шнерх і Урівський зізнають під присягою, що в часі коли мене арештовано, намовляли полишившись на вулиці жандарми Несторяка до утечі словами „Uciekaj pan, uciekaj pan“. Фактом є також що Несторак дістав постріл з. переду під серце і то в часі, коли вже майже цілком ясно було.

Ті самі зізнають, що їх обох і Несторяка по дорозі до мого помешкання били жандарми в цей спосіб що казали їм триматися за фіякера, який гнав що сили, а жандарми бігли за ними і били їх з заду кольбами. Фактом є, що я бачив у всіх трьох синьці на лиці.

Селянська і Світна зізнають, що разом з ними арештовано у Вовчинці двох Жидів, яких жандарми по дорозі відвезли в бічні корчі, потім було чути два вистріли. Фіра вернула вже без Жидів.

Провокатор провокував передо всім людей, що або не є в службі або які сильно потертіли. Притім натягнули їх на pożyczку і так Селянську на 300 м., Світну, Несторяка і інших також на кількатор марок.

У Несторяка силою впхалися на ніч і через три дни обідали в бідного чоловіка, батька 5 дітей.

Наш інформатор підносить ще дуже багато фактів про провокаторське заховування людей у Станиславові про які одначе они там не можуть писати.

В кожному випадкові они визнають цивільну й війскову владу, щоби в справі цих арештувань убіства Несторяка і інших звязаних з цими подіями справ зарядила негайне слідство і за надужитя потягнуло винних до строгої відповідальности.

ВСЯЧІНА.

На одній з бойових ділянок українсько-російського фронту большевики хотіли використати яквхось дядьків для агітації. Двох з таких дядьків пішли до українських козаків і переконували їх не воювати більше, бо мовляв, чого проливати братню кров. На це козаки винапали кождому з агітаторів по 25 помполів і

шими; архієпископ Більчевські, шеф французької місії полк. де Ранті, генераліція, князь Вітолд Чарторискі, представники влади і міської ради та ряд визначних обшарників. У відповідь на привітання Наймана виголосив прем'єр Вітос коротку промову, в якій з силою підкреслював незломне становище польського уряду, що до удержання Східної Галичини при Польщі. Ця промова польського прем. становить ціль поїздки Вітоса до Східної Галичини. „Monitor Polski“ закінчив свій звіт цим, що зібрані на бенкеті у львівському магістраті польські достойники витали заяву Вітоса гучними оплесками.

Чого не бачив прем'єр Вітос у Східній Галичині?

Своєю поїздкою до українських Помпей Східної Галичини, польський прем'єр Вітос не тільки мав на цілі пізнати бажання винищеного довголітньою війною населення але в першій мірі хотів своєю гостиною задокументувати, що Східна Галичина це польська країна, що її населення без огляду на національність бажає лишитися під покровом Річпосполитої. На мало-значучому факті, що він говорив

ю груді. Розказалиби вони йому про неправні реквізиції і грабіжі, про те що останню корову неправно від них забрали, що їх косить сотками і цілими тисячами тиф, що їм грозить неминуча загибель, що зима за плечима, що за кілька днів мороз сціпить незорані і незасіяні поля.

Якби був поговорив зі справніжніми представниками українського громадянства, то вони йому розповілиби про плянову польонізацію, про тисячі службовиків, яким не дається змоги працювати,

про тисячі емігрантів, які розсіпані по цілому світі і вже другий рік не можуть вертати до своєї рідні, про сотки замкнених українських шкіл, про безвихідне положення української молоді, якій не дозволяють продовжувати університетських студій ні тут в краю, ні за кордоном.

Всього того він не бачив і не чув а коли бачив, то чому промовчав це у своїому звіті?

Чому не відкрив він цілої нагої правди і не передав її польській суспільності?

Чому промовчав він ті незлічимі могили, якими вкрита ціла Східна Галичина, українські могили; чому промовчав він табори і тюрми, са-

мий більшевизм, який загрозив докладно й совісно ця справа була розсліджувана, свідчить факт, що по 11 дню задержання в арешті звільнено арештованих, причому полковник Красовський, начальник української контррозвідки, перепросив всіх, зазначаючи, що арештантам сталася кривда і попросив щоби вони — „в ім'я любови до України пустили цей інцидент в неламають“...

Один з арештованих так описує ці події:

По виваженню фірти, почали жандарми бити кулаками у вікна і двері. На цей стук зірвалася вся родина на рівні ноги. По отворенню мною дверей почав один жандарм кричати: „Zbieraj sie pan!“ Ніхто з них не вилегітимувався і не показав наказу на арештовання. Один жандарм на вид портрету Шевченка сказав іронічно: „Oho, tu nawet i Szewczenko visi“. Другий жандарм питає жінки: „Czy to pani masz?“ На її відповідь, сказав: „No to niech pani sobie juz innego poszuka“.

По виході на вулицю, я побачив два фіякри, коло них двох арештованих. Шнерха і Урівського. Один жандарм, вертаючи з бічної

дуже багато фактів про провокаторське заховування людей у Станиславові про які одначе они там не можуть писати.

В кожному випадку они визнають цивільну й військову владу, щоби в справі цих арештувань убійства Несторяка і інших звязаних з цими подіями справ зарядила негайне слідство і за надужиття потягнуло винних до строгої відповідальности.

ВСЯЧІНА.

На одній з бойових ділянок українсько-російського фронту большевики хотіли використати якись дилків для агітації. Двох з таких дилків пішли до українських козаків і переконували їх не воювати більше, бо мовляв, чого проливати братню кров. На це козаки веспали кождому з «агітаторів» по 25 помполів і сказали: «тепер ідіть до тих, хто ціслав вас до нас, скиньте питання й покажіть їм нашу відповідь».

На Холмиціні завісили Поляки одинокий український часопис і увазнили його редакторів.

В половині серпня Житомир був цілком без хліба, звязку з селами не було. Місцеві «Известія» виходили на картоні.

не встигли вони ще й вирватись, як уже курінний отаман Кукубенко ударив з своїми незаймаківцями в середину й насів товстопузого полковника. Не вилержав полковник і повернувши коня, пустився, що сили, тікати; а Кукубенко далеко гнав його через усе поле, не даючи йому злучити ся з полком. Побачив те з боку ого куріня Степан Гуска й пустився навперейми з арканом у руді, пригнувши голову аж на шию своему коневі і, наблизившись, відразу накинув аркан йому на шию: весь посинів полковник, ухопив ся за аркана обома руками, силкуючись розірвати його, але в ту мить з великим розмахом загнався йому в самий живіт смертельна списа. Так і остав ся, прибитий до землі. Але не втекти й Гусці! Не втегли оглянутись козаки, як уже побачили піднятого на чотири списи в гору Степана Гуску! Тільки і встиг промовити неборака:

— Нехай же згинуть вороги і красасть ся во віки наша Україна!... — І тут таки полинула козацька душа з тіла.

Оглянувшись козаки, а вже таки з боку козак Метелици частує Ляхів, глушить то його, то другого; а з другого боку напірає з своїми отаман Невеличкий; а біля маж перевертає ворога і бе Закрутвуба; а біля дальших маж третій Писаренко розігнав цілу ватагу; а там далі схопились і бють ся вже на самих мажах.

— А що пани. — перекликнув ся отаман Тарас, виїхавши попереду всіх. — Це ще порох у порохівницях? Міцна ще козацька сила? Ще не гнуть ся козаки? — Є ще, батьку, порох у порохівницях, ще міцна козацька сила, ще не гнуть ся козаки.

(Дальше буде).

МЕМОРІАЛ ПРЕДЛОЖЕНИЙ ЙОГО СЪВЯТ ТОСТИ ПАПІ.

(Дальше).

Інтернованих числять на десятки тисяч! Число самої інтелігенції доходить до десятків тисяч, між якими було найменше тисяча священників. А які страшні умовини життєві, про се польська преса сама говорить! От приміром що пише варшавська польська часопись «Robotnik» від датою 16-го вересня, 1919: «Житє в таборах в Модлинї і в Берестю Литовськїм застрашало: Табор в Берестю, се ганьба для Польщі. Від двох місяців, з сего табору в яким знаходило ся около шість тисяч інтернованих, викидувано від 50 до 100 трупів денно. В однім місци при епідемічній шивталю трупи були покидані і непохоронені через три тижні, де їх порозїдали шурі».

Міжнародна комісія Червоного Хреста звиділа чотири табори полонених і інтер-

нованих цивільного населеня і малое страшне пекло в Берестю Литовськїм в не чорнійших красках. «Від 10-го серпня до 11-го вересня, каже звіт, 1,124 осіб згинуло! Від перших днів серпня, що найменше 180 осіб гинуло денно! Сей табор був справжнім «містом смерті».

У всіх сих таборах — а є їх кількнайцять — самі умовини житєві свідчать про се найкраще. Говорить про се знов польська преса і навіть протестує! В часописі «Новіни Понедзялкове» з дня 24-го падолиста 1919, подає ся: «В таборі Пікулиці коло Перемишля кожного дня умирає десятка людей на годину. Ми не можемо довше мовчати! Мовчанка булаби ганьбою супроти держави, ганьбою супроти гуманности!»

Нічо дивного отже, що кращі мислители народу польського костеніють перед осуджуючим ганблячим вчинком та що відомий письменник польський Вацлав Серошевський, який зазнав депортації в Росії, апелював до совісти польського правительства такою декларацією: «Треба покінчити з тортурами людей навіть тоді, колиб вони і були винуваті супроти нас. Треба повишукати як найскорше їх на волю, коли не хочемо брати безпотно на нашу совість смерті соток тисяч невинних хоріб їх не досягали. Між ними дуже багато невинних жертв ареш-

тованих мильно на підставі фальшивих донесень!»

Та се є нажалі лише голоси кількох людей, людей, які видають здалека доктори шовністичному і імперіалістичному засліпленю, бо саміж остають поза впливами політичними.

Армія польська не знала і не знає границь в своїм поході на знищенє українського народу. Вона палила цілісенькі села, масакрувала маси невинного і безборонного українського населеня, не щадячи ні женщян, ні малесеньких дітей. Вона уживала найстрашнішого рода тортур в своїй піметі супроти маси селян за те що єї були вірними в своїй національній справі. Вона стероризувала і знищила все, що мало сліди української культури, школи, архіви і бібліотеки були знищені або позаміккані.

В одній вязниці у Львові було около 2000 інтернованих, між ними 612 священників. По кількох місяцях, завдяки інтервенції Митрополита Шептицького і британської місії около 400 сїх нещасних священників увільнено. Та з сїх послїдних Поляки таки зараз около 200 конфінували. Межи інтернованими находили ся також жінки з маленькими дітьми. Приєвнїх людей! Коли не хочемо, щоб зарази міром в Вадовицях Анастазія Відей з шість-місячною дитиною! Учителька Кічєра з Вишеньки з двомісячною дитиною!

ЧИ ПИЛИ ВИ ВЖЕ КАВУ З УКРАЇНСЬКОЇ ФАБРИКИ?

Зайдіть до Григорія Кушніра
колонія Шавієр да Сільва.

Там дістанете: каву палену найліпшої якості, без домішок, ароматичного запаху.

Caffè Economico, preparada por *Gregorio Kuchnir*.
Xavier da Silva — corr. Papandua — Sta. Catharina.

Адвокат

Dr. TRASYBULHO LINS-FILHO,
у прудентополи.

Принймає всякі справи цивільні, гандлеві, кримінальні. Виготовляє інвентарі, арроляменти і прочі всякі справи входячі в обсяг адвокатури. Ітересанти най удають ся до п. Вас. Лопатюка. Памятайте о сім, що всякі справи предкладаєте в українській мові.

Канцелярія містить ся:
Hotel Victoria — Prudentopolis.

Позір!

Позір!

ЛІНІЯ ІВАЇ І ОКОЛИЦЯ!

Linha Ivahy — Prudentopolis —
Parana.

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ.

Поручаю всім Українцям мій новоотворений склеп. Найдешевші товари споживчі, знаряди до ужитку домашнього. Купую збіже герву і всякі продукта колоніяльні. Чого Вам потреба, купите і будете вдоволені. Жаден Українець не може оминати, а іти до свого Українця.

Alexandre Martynec.
Ivahy — Prudentopolis — Parana.

Найбільший український склеп в Прудентополи Василя Войтовича.

Продасть ся по ціні уміркованій. Одинокa фірма, яка вдєволить Вас за Ваші гроші! Вступіть і переконайте ся, бо то не коштує нічо.

Більший вибір найрізномодніших матерій, наймодніших кольорів касе міри, коців, готових убрань, чисто-вовняних пал, полотна, хусток, стяжок, капелюхів солом'яних і сукняних, ниток до шиття, вишиваня і ручних робіт, зимових шапів, перфум, перфумованого мила, скла, начинь кухонних, заліза, машин до шиття, пороху, шроту, фугетів, славної пасти „Фаворіта“ і шнурівок; книжок, та приборів шкільних.

НАПИТКИ КРАЄВІ І ЗАГРАНИЧНІ.

На складі завсїгди: хміль, олій до фарб, свїчки мильові, а подостатком муки найліпших марок, соли грубої, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber, Sal amargo, нафти, тютюну, рижу, цукру, фарини кукурузяної і мандькової, фасолі, кави зернятами, незрівнаного смаку паленої і чай з індій.

Завсїгди свїже насїне.

Продаю всім, з моєї власної цегольні ЦЕГЛУ, яку узнано за найміцнішу, найлекшу і найпрактичнішу до мурованя; ЧЕРЕПИЦЮ: витривалу, найменшої ваги, а найсильнішу. Скуповую на велику скалу герву та иньші краєві продукта.

Посїдаю велике і рівне подвіре на заїзд, а на случаї потреби просторий, супокійний нічліг.

Wasilio Wojtowycz

Prudentopolis, Parana, Brazil.

НОВА КРАВЧАРНЯ

Вернарда Насталлі, в прудентополи.

Виготовляє всякі убрания від найдорозших до найтаньших. Роботи виконуюсь совісно, після міри крою, і найновішої моди, а при сім таню.

П. Вернард Насталлі є зятєм п. Франца де Кастро, знаного приятеля Українців і члена товариства українського „Україна“.

Alfaiataria de Bernardo Nastally
Rua Ivahy (близько дому п. Василя Федуса).
Prudentopolis — Parana.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП І КРАВЧАРНЯ

Прокопа Маловського,

в Прудентополи.

Вступіть, та самі переконайтеся, бо се ніч не коштує! В сій фірмі можна вибрати собі чого бажаєте: Різні матерії від найдорозшої, до найтаньшої, всякого рода хустки, нитки, стяжки, різні пахучі мила, шкло, знаряди кухонні різні напитки краєві і заграничні, свїчки мильові, нафта, сіль, кави і проче.

Купуюсь герву по найдешевшій ціні. Крім сего робить ся убрания після найновішої моди, та не дорого. Кождий Українець повинен памятати на ключ всіх свідомих: „Свій до свого“!

Negocio e Alfaiataria de
Procopio Malovskyi

Prudentopolis — Parana — Brazil.

Читайте уважно!

Хочете, щоб Ваші просьби (requerimentos) або инші які справи були добре зроблені і прийняті, удайтеся до п. Лопатюка В.—Чому? Бо всякі справи можуть лише тоді добре вийти, як Ви представите їх в своїй рідній мові. Пери до урядового шлюбу, режістра дітий уроджених, померших, як і списи майна померших удайтеся лишень до визше згаданого, а буде, те вдоволені.

Оборонець Варшави командант добровольчої армії ген. Галлер, тимчасово відійшов від безпосередньої військової діяльності і виїхав до Закопаного.

В Італії великі страйки робітників: які займають фабрики.

Литва зарядила загальну мобілізацію проти Польщі.

Угорщина відновила свій (розв'язаний) генеральний штаб і заснувала военну школу.

Знак часу. Французський «Temps» оповістив передоницю, з якої видно, що й у Франції зачинають орієнтуватися в східних справах. Вона займається справою границь Польщі на сході й пише: Литва що заключила мир з Росією відноситься ворожо до Польщі й загрожує Польщі ревіндикацією кута, який входить аж в околиці Білостоку. Східна Галичина, мимо всіх переговорів і договорів, звертається також проти Польщі, а Львів все буде предметом рекламцій з Київа і Москви. Тому «Temps» радить Полькам по приятельськи, не жадати границь з 1772 р. і не мішатися в справи народів між морями Балтійським і Чорним. Ар-

та підпалювали нафтою села — як: Дідушки великі, Рахинь, Туре велике, Суходіл і инші. Населення втікало в гори з дітьми або до большевиків, захоплених муштин вивозили Поляки до полевого суду у Стрий. Жандармські суди безстанно карали по селах невинних людей. Жандармські постерунки залиті були кровю. Перегінсько окопалося і боронилось на життя і смерть.

Сю вістку подають європейські часописи.

Масові розстріли у Східній Галичині.

Довідуюся, що на області Сх. Галичини в районі між Городком і Равою Поляки переводять масові арешти і розстрілюють наших селян. Минулого тижня згинуло в той спосіб з рук польських катів 60 наших селян.

Найновіші вісти.

Ліга Народів має відбутися с. м. свої наради в місті Женеві в Швейцарії. Там буде певно закінчена

Ряд в Мінас Жерайс видав право непускати Японців, щоб они осіли, яко поселенці.

З Півн. Америки має прийти до 20 тисяч родин. Видко, що і там гаразд нема.

В Ріо появилсь много гроша фалшивого.

Ряд бразилійський признав републику Вірменську. Представляє єї п. Ентїєвне Бразіл в Ріо.

На підставі рекламцій внесених п. В. Лопатюком зістали звільнені з війська: Петро Грицина, Павло Навроцкий, Василь Укаринський.

Посмертні згадки.

В Єрешінь (Ріо Гранде до Суль) Анна Чорнобай упокоїлася дня 3. жовтня с. р. переживши 70 літ. Походила з Галичини з села Ница повіту Золочівського. 30 літ тому приїхала з 5 малолітніми синами до Бразилії й поселилася з кількома иншими українськими людьми в місті прудентополи, далеко від

тив за той сам товар о 40 центів дорожше. Значить що кождий склепар на своє натягне як не на однім то на другім. Ми маєм звичай чи симпатію купувати в якімсь склепі стаємо кліентом певного склепу. Коли нераз зайдем до другого склепу — сей купець знає де звичайно ми купуємо — і що ми веєємо его кліентом — як зачнем купувати — продає нам о много дешевше як купець давнійший, щоби собі нас привднати і взбудити ненависть до нашого давного купця. Так буде раз, два, коли третій раз приїдем на купно вже ціна висша, коли спитаємо чому так дістанем відповідь. Товари подорожляли. Отже мнїмі таньші ціни се лиш штучка купецка. Упевняю Вас, що кождий чи то Українець, чи то Поляк, чи жид тримаються тої системи і хотілиб як найбільше заробити. Кождий купець знає в своїй місцевості людей і нашу вдачу. Як приїде до склепу чоловік балакливої вдачі — склепар продасть ему навіть за ціну яка коштує его, і чи він на тім тратить — детап, місто платити за оголошеня в часописи за одно слово одного цента сей чоловік рознесе по всій громаді — а що той а той купець продає дуже таню. З тих кілько

льности і ввійшов до Закопаного.

В Італії великі страйки робітників, які займають фабрики.

Литва зарядила загальну мобілізацію проти Польщі.

Угорщина відновила свій (розв'язаний) генеральний штаб і заєнувала (военну) школу.

Звак часу. Французський «Temps» оповістив передонією, з якої видно, що й у Франції зачинають орієнтуватися в східних справах. Вона займається справою границь Польщі на сході й пише: Литва що заключила мир з Росією відноситься ворожо до Польщі й загрожує Польщі ревіндикацією кута, який входить аж в околиці Білостоку. Східна Галичина, мимо всіх переговорів і договорів, звертається також проти Польщі, а Львів все буде предметом реклімацій з Києва і Москви. Тому «Temps» радить Полякам по приятельськи, не жадати границь з 1772 р. і не мішатися в справи народів між морями Балтійським і Чорним. Аргументу це м. и. тим, щоб Поляки пам'ятали про жорстокости, яких зазнали в Ломжі й Граєві.

Поффе склав перед офіц. латиськ. пресою таку заяву в справах України: Україна є вже політично організованою, хоча все знаходиться там тільки в стадії організації. Багацько балакають про самовизначення України. Воно вже в певній мірі доконалось через війну й революцію. Плебісцит був би тільки тоді можливим, якби країна була вільною від чужого війська і голосування уможливленно працюючому народові а не буржуазії.

За образу особи маршалка Пілсудського словом або друком, каратимуть по закону тюрмою до 3-ох років та грішми до 10.000 мк.

Вибрано Мілерайда 692 голосами на 895 голосуючих — президентом французької Республіки.

Становище в Ірландії стає щораз грізніше. Атенрати й убійства англ. урядових осіб йдуть серед білого дня на людних вулицях ірландських містечок. У місті Корк вилетів у повіря цілий будинок.

В нових виборах до американського парламенту прийматимуть участь дев'ять мільйонів женьщин.

НОВІ ЗВІРСТВА ЛЯЦЬКІ У СХ. ГАЛИЧИНІ.

У Вересні у Сх. Галичині завели Поляки страшний терор. Польські карні відділи машерували від Дністра до Карпат на Схід, обступали кожне село, обстрілювали його скорострілами, грабували все майно, розстрілювали і вшали людей

Анастасія Зелена з Камінки Струмислової з шестеро дітьми! т. д. (Дальше буде).

втікало в гори з дітьми 400 до 500 тисяч родин. Видко, що і там гаразд у н. ма.

В Рію появилось много гроша фалшивого.

Ряд бразилійський признав републику Вірменську. Представляє її п. Ентієнне Бразіл в Рію.

На підставі реклімацій внесених п. В. Лопатюком зістали звільнені з війська: Петро Грицина, Павло Навроцкий, Василь Укаринський.

Сю вістку подають європейські часописи.

Масові розстріли у Східній Галичині.

Довідемося, що на області Сх. Галичини в районі між Городком і Равою Поляки переводять масові арешти і розстрілюють наших селян. Минулого тижня згинуло в той спосіб з рук польських катів 60 наших селян.

Найновіші вісти.

Ліга Народів має відбутися с. м. свої наради в місті Женева в Швайцарії. Там буде певно закінчена і справа Сх. Галичини.

Між Францією і Чехословаччиною заключено угоду гандлеву.

Німці оголошують свої довги, а мають їх до 300 мільярдів доларів. Ну, а щож скаже найяснейша Польща? Она здаєсь навіть не всилі своїх і порахувати.

Німецький цісар Вільгельм II став на старі літа писателем. Написав грубу книжку історичну від р. 1884 до війни. Повідають що цікаві річи мож буде довідатись.

Ірландці ведуть борбу дальше з Англіяцями.

З Фінляндії доносять, що в 15 провінціях російських суть повстання хліборобскі.

Большевики мали побити Врангля. Польща дальше веде борбу з Литвою.

З Бразилії.

Календар «Праці» викінчуєсь. З початку грудня буде висилатись. Просить ся проте слати замогленя, бо наклад не великий. Один примірник коштує 2\$. В календарі містяться ради хліборобскі на кожній місяць; ради лікарскі в наших випадках; любов вітчизни; коротенький нарис еміграції української в Бразилії і інші ще гарні історійки.

Замовляйте Українці, бо з Галичини і з Америки тяжко одержати, а се наш перший календар. В кожній хаті українській він повинен бути.

В Рію появилася слабість «peste bu bonica».

З Півн. Америки має прибути до 20 тисяч родин. Видко, що і там гаразд у н. ма.

В Рію появилось много гроша фалшивого.

Ряд бразилійський признав републику Вірменську. Представляє її п. Ентієнне Бразіл в Рію.

На підставі реклімацій внесених п. В. Лопатюком зістали звільнені з війська: Петро Грицина, Павло Навроцкий, Василь Укаринський.

Посмертні згадки.

В Єрешінь (Рію Гранде до Суль) Анна Чорнобай упокоїлася дня 3. жовтня с. р. переживши 70 літ. Походила з Галичини з села Ница повіту Золочівського. 30 літ тому приїхала з 5 малолітніми синами до Бразилії й поселилася з кількома іншими українськими родинами поміж чужинців, далеко від своїх людей. Пам'ятала однак на свій обовязок виховати діти не лиш для Бога але і для безгаланної Неньки України. Хоч на чужині й поміж чужими однак вицеплювала у своїх дітей свідомість й любов до своєї народности так, що всі сини становлячи свої окремі родини між чужими в пізнійшій віці — вичулились одні від других читати й писати по українськи. Найстаршій з них Андрей з родиною є першим українським патріотом і перекладником «Праці» від її основання.

Земля нехай її буде чером начужині!

Про кооперативи.

(Продовжене.)

Чи то правда що деякі купці в даній місцевості продають таньше як в других склепах? Я не вірю все, знаю лиш те, що кожний купець свій товар хвалить і хотів би як найбільше на ній заробити. Подам кілька примірів. Один чоловік з женою приходять до склепу. Чоловік хоче купити собі кільо шнур і питає склепаря кільо коштує; склепар править 90 центів чоловік відзиваєсь там той склепар продає по 80 центів, і пішов, не купивши. Пришов до другого, кільо коштує кільо шнур? 80 центів отже 10 центів таньше, его жена побачила решето, кільо? 2 пези відповідає купець, чоловік заплатив за шнур і решето 2-80 пезос. Вертають до першого склепаря і той має такі самі решета, про цікавість питається, кільо у Вас таке решето? 1-50 центів отже о 50 центів таньше. З того виходить що той чоловік если був би купив у першого купця шнур і решето був би заплатив 2-40 а у другого запла-

якімсь склепі стаємо клієнтом певного склепу. Коли нораз зайдем до другого склепу — сей купець знає де звичайно ми купуємо — і що ми несемо его клієнтом — як зачнем купувати — продає нам о много дешевше як купець давнійший, щоби собі нас приєднати і забути ненависть до нашого давного купця. Так буде раз, два, коли третій раз прийдем на купно вже ціна висша, коли спитаємо чому так дістанем відповідь. Товари подорожіли. Отже мнимо танщі ціни се лиш пгучка купецка. Упевняю Вас, що кождий чи то Українець, чи то Поляк, чи жид тримаються той системи і хотілиб як найбільше заробити. Кожний купець знає в своїй місцевості людей і нашу вдачу. Як прийде до склепу чоловік балакливої вдачі — склепар продасть ему навіть за ціну яка коштує его, і чи він на тім тратить — детах, місто платити за оголошення в часописи за одно слово одного цента сей чоловік рознесе по всій громаді — а що той а той купець продає дуже тано. З тих кілька конкретних случаев маємо доказ, що цін нема танших, се лиш здібність чи проворність купецка. На го він і купець.

Чи кооперативи шкодять іншим купцям а купці кооперативі? Зовсім ні! Побіч кооперативи можуть істнувати інші склепи і противно. Часами ми ввійдем до дуже великого склепу хочемо купити якусь річ а нам відповідають нема, або если є, то або за велика або за мала. В таким разі іду до другого склепу — і там знайду таку річ яку потребую. Кілько разів притрафляєся нам, що бачим невісту перед котрою цілі купи різноманітної матерії — ей нічо не подобаєся лишає і іде до другого малого склепу і там якраз знайде полотно до своєї впадоби. З сего виходить хоч би як найбільша кооператива не потрафить заспокоїти всі потреби наші, а тим самим мають місце до істновання інші купці. (Дальше буде).

ПОЗІР! — ПОЗІР!

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

„Casa Sete de Taufik Deiah

в Прудентополи випродує свої товари з великим опустом. Мож набути всего, що треба ба до домашнього вжитку, і що найголовніше, що тано.

Ідїть, бо готово пізнійше забракнути!

СКЛЕП

НИКОЛИ КОЗЛОВСКОГО

в Прудентополи — ул. 5 de Março,

є завжди заосмотрений в найрізномороднійшій товари, яких хто бажає: фазенди, зазаво, знаряди домашні і т. п.

Купує герву-матте і інші продукти коловізіані.

Приходїть, а вийдете вдоволені!

Одинокий заклад фотографічний у
Прудентополи.
**Atelier Photographico
Americano.**

Miguel Kus e Max Heckl

Чи Ви вже знаєте? В Прудентополи при
улиці Dr. Affonso Samargo (напротив поль-
ського клубу) мешкає фотограф. Если хо-
чете мати гарну фотографію своєю, своєї
жінки, дітей або і цілої родини, зайдіть до
него, а одержите.

Праця гарна, точна, скоро — ціни умір-
новані. Рівнож виконує фотографії в ко-
льор: х. та після бажання побільшає

Мих. Кусь — Макс Гекль.

Прудентополис

Парана

ШЕВСЬКА — РИМАРСЬКА СПІЛКА
Матвійко — Комніцький.

Виконуєть совісно, по дешевих цінах че-
ревики, чоботи, шинелі, після найновішої
моди і з найлучшої шкіри.

Рівнож виконуєть всякого рода упряж,
сідла і інші прибори входячі в обсяг ри-
марства.

Приймаєть замовлення, як також на скла-
ді до набути в кожній хвилі всякі прибори
і знаряди так з фаху римарського як і
шевського.

Ціни приступні — праця совісна; Мож-
на купувати і гуртовно. Кождий Українець
повинен испирати своїх свідомих Україн-
ців-ремесників. Нині клич всюди: СВІЙ
ДО СВОГО!

Matvyiko & Komnickyi

Prudentopolis

Paraná

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ШИРОКОЇ БРАЗИЛІЇ.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українським
шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так
мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнішим успіхом, ревматизм, всякі недуги жолудкові,
недуги утроби, геморойди, недуги шкірні, різні затроєня, недугу падачки і т. д.

Коли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним
довірем, а дістане пораду.

На відповідь залучіть поштову марку.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis

Paraná.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години
пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

Чи Ви вже були коли у склепі
НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще
в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті
Іраті, недалеко стациі залізничної.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший то-
вар. О сім переконаєть кождий, хто вступить в хату Никити Доняка.

Простора саяя повна Seccos e Molhados, зелізя, різнородна фазенда,
товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаю-
чі можуть переносувати, або в бараку, або в саяях на горі помешканя. Ті,
що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і інші продукта кольоніяльні.

До кожного потягу висилаєть власний віз, а в разі потреби винаймаєть фіра
до Прудентополи і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

Лікар і оператор
Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ
Бувший асистент клінік европейських.

CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновішої системи. — Виконує всякі опе-
рації хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить
лучами „Roentgena“. Посідає власну лябораторію до бадань хемічних і мі-
кроскопових, та всяких інших бадань крови в слабостях внутренних.

Порада листовно і устно. — Мож розмовитись по українськи.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Paraná — Brazil.

Кравчарня „УКРАЇНА“
Василя Магеровского

Виготовляє всякі убраня від найдо-
розших до найдешевших: плащі, наміт-
ки, маринарки, сподні — взагалі все,
що входить в обем кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно —
після міри, крою і моди.

Ціни найприступнійші.

Українці! Попирайте завсїгда лиш
своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“

de

Basilio Magerovskyi

Parandua

Sta. Catharina

Оселя Гважувіра — Парана
Бразилія.

Найбільший склеп український.
ІВАНА ШЕРЕМЕТІ.

Поручаєть всім Українцям склеп
свідомого Українця, в котрім най-
дуть ся товари споживчі, знаряди до
домашнього вжитку. Хто що потребує
а певно що не пожалуєть, коли спов-
нить обовязок народний:

СВІЙ ДО СВОГО.

Купуєть збіже і всякі продукта
кольоніяльні.

ANTONIO REBOUCAS PARANÁ
Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстар-
ших склепів у цілім муніци-
пію Іраті

Продаю товари різнородні — яких
справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕ-
ЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і
усе, що потрібне до ужитку домаш-
нього і різнячого.

Напитки різнородні. Скуповую герву.
На складі КАВА — ЦУКОР — усі
споживчі товари. Капелюхи — стрільні
арткузи — окраси зі золота як брошки,
перстені, ланцуски до годинників і т. д.
Чого Вам треба — купите і будете
вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças

Paraná

Український склеп
ХРУНІА І БРАТА.
в кольонії Вера Гварані.

Продаємо різнородні продукта по най-
танній ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні,
як герву-матте, обручі з тімбо, кору з
брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єть кава, цукор білий і жов-
тий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сук-
нянні і солом'янні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает різнородні продукта
по найтанній ціні. Купує уся-
кі продукта кольоніяльні, а
найцікавіше, що платить до-
росше як другі склепарі.
ПП. З КОЛЬОНІЇ

В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп при фа-

CAIXA
POSTAL
246.

BEBIDAS CERVEJAS

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого skleпу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациі залізничої.

В його skleпі знайде кожний Українець найлучший і найдешевший то вар. О сім переконаєсь кожний, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора саяя повна Seccos e Molhados, залізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в саяях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі skleпом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніяльні.

До кожного потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кольокії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

Український skleп ХРУНІА БРАТА. в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтаньшій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сукнянні і соломнянні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontim, Parana.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших skleпів у цілім муніципію Іраті

Продаю товари ріжнородні — яких справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужиткоу домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву.

На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перетені, ланцуски до годинників і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odrecky

Antonio Rebouças Paraná

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтаньшій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі skleпарі.

ПП. З КОЛЬОНІІ

прошу прийти у мій skleп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я сьвідомий, що переконаєтесь, що кажу правду!

João Moisa

Marechal Mallet Paraná

В. КУН І СИН

ІПІРАНГІА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій skleп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ, купую усякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. KUHN & FILHO

Guajuvira Paraná

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

ІРАТІ

ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш skleп, який є завжди заосмотрений у найріжноріжнійшій товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якости. Великий вибір ріжнородних материй, коців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевики з фабрики Фаворита, осотові вовнянні убраня і многі иньші товари гальстариїні.

НАЧИНЕ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завсїгди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернятах і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграничні.

Скупуємо герву — віск і мід для ПП. Каросників є портера, січки і кукурудзи не брак.

Продаж деталічна і гуртовна
Для прибувших залізницею нічліг.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публіки. Телеграфічна адреса: „Kozak“ Iraty.

CAIXA
POSTAL
246.

BEBAM AS CERVEJAS

DA

ATLANTICA

MARCA REGISTR.

Atlantica

Luzitana

Curitibana

Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А.
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

ПИВА:
ясні:

Атлантика
Люзитана
Гамбург
Куритибана
Паранаенсе

темні:

Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портер

НАПИТКИ:

Атлянта
Більц
Вода Столова
Женжібре

ГАЗОЗИ з:

Цитрини
Абакаші
Черешень
Малин
Помараньч
Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!

Роздаємо насіне ячменю за контрактом або продаємо вибране насіне ячменю!

Сухі дріжджи Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти кашлю і відновляючий сили.